

Inleiding

De orthodox gereformeerden hebben de bijzonder mooie slogan bedacht, nl. dat een kerk die gereformeerd is steeds opnieuw gereformeerd dient te worden. Ketterijen noemt men 'de onbetaalde rekeningen van de kerk'. De vraag hierbij is: Wanneer zouden de kerk(en) beginnen met afbetalen? Of rekent men het excommuniceren en verdrijven van kettters tot het afbetalen der onbetaalde rekeningen?

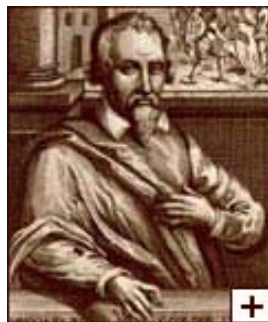
De positieve kant van bovengenoemde slogan is dat men als waarheidsgetrouwen vuurbang is voor dwalingen en ketterijen. Hoe hou je het geloof en het belijden zuiver? Wat sta je voor? En wat is waarheid? Mag een eenmaal vermeende 'vaststaande' waarheid nog in twijfel worden getrokken? En wat wanneer de wetenschap een geloofswaarheid als onhoudbaar heeft ontrafeld? Daarbij de vraag of heel ons 'godzalige' voorgeslacht het dan mis heeft gehad en in een leugen heeft geloofd? Aan de andere kant komt er in de praktijk bitter weinig van terecht dat men zich voortdurend reformeert.

Hierbij ter illustratie een uitspraak van wijlen ds. J.P.Paauwe:

*- Wie een christen is, wie gelooft, die leert en hij blijft leren tot aan zijn laatste ogenblikken, om uit een schat des harten, onder de voorzienigheid Gods, **oude** en **nieuwe** dingen voort te brengen.*

Of je nu Copernicus, Bruno of Galileï heet doet er niet toe. Of je nu bisschop Williamson, professor Sand of professor Paul Wexler heet. Of je nu professor Rassinier, Faurisson heet, of dr. Butz bent, of professor Finkelstein, of professor Den Heijer heet, het doet er allemaal niets toe. Je kunt ook Servet, Castellion, Tyndale, Hus of Kuitert heten, het doet er niet toe. Wanneer je een andere dan de gangbare mening verkondigt, wordt terstond de vinger naar je uitgestoken.

Je kan ook gewoon Andries Knevel heten van de Evangelische Omroep, het doet er allemaal niets toe, bij een andere dan de gangbare mening wordt je door collega's, oud-collega's en anderen terstond terug

Michael Servet

gefloten. Ze zijn alsdan verdrietig en bezorgd, sommigen zelfs verontwaardigd en gebelgd, omdat je de rust verstoord hebt. Ze nemen al spoedig afscheid van je. Wij hebben het hier niet erover of alle uitlatingen en stellingen van voornoemde personen metterdaad op waarheid berusten. Het gaat er ons niet om of zij gelijk hebben. Het gaat ons om de reacties en de wijze van handelen van de mensen, veelal van geloofsgenoten of familie.

O wee wanneer u in het wiel van het karretje der traditie een stok steekt. Men roept dan verschrikt dat u het spoor bijster bent. Hun dringend appèl is om toch snel weder te keren tot de erfenis der vaders, tot de aloude en beproefde zuivere leer. Men meent echt dat u plotseling, bij een verandert inzicht, ten prooi bent gevallen van satan. Men rangschikt u al spoedig tot de afvalligen. Zodra men ook maar iets hoort wat afwijkt van hetgeen men van jongs af aan is bijgebracht, staat het oordeel reeds op hun lippen, om u ermee te confronteren.

Hoe christelijk humaan zou het zijn om eerst zelf een diepgaand onderzoek in te stellen naar de opvattingen van mensen die een wijziging hebben ondergaan in hun denken en geloven. Men zou iemands beweegredenen diep moeten navorsen. Het is immers de gemakkelijkste weg om de ander te veroordelen. Dat velen bang zijn dat de wetenschap over het geloof zal gaan heersen is onterecht. Het geloof hoeft niet bang te zijn, indien het op waarheid berust, dat het onderuit zou kunnen worden gehaald door de wetenschap. In feite is men bang dat de wetenschap veel heilige huisjes omver zal halen! Er is veel dat de mensen niet begrijpen, wat zij rekenen onder de noemer 'geloof', en daarin noemt men het onbegrijpelijke een 'mysterie'. Nu ja, men moet het alleen maar toejuichen wanneer de mysteries worden opgelost, door wie dan ook. Men kan het zich maar moeilijk indenken hoeveel moeite het kost, ook hoeveel moed het vergt om een bepaalde zienswijze te herzien. Nogmaals, wij hebben het hier niet erover of de gewijzigde zienswijze die mensen voorstaan goed of verwerpelijk is. Het gaat ons om de menselijke reacties óp degenen die tot een gewijzigde zienswijze zijn gekomen en daarvoor uit durven komen. Zolang men maar

meeloopt in het straatje van de traditie is er geen vuiltje aan de lucht. Iedereen is alsdan je vriend of vriendin.

De eerste christenen werden, aldus William Cave in zijn boekje uit 1692 over de eerste christenen, door de heidenen der omliggende landen uitgemaakt voor atheïsten, voor goddelozen en nieuwlichters. Keizer Julianus noemde zelf het christendom atheïsterij. Men bedoelde hiermee dat de christenen niet de vele (af) goden der heidenen erkenden. De eerste christenen antwoorden wijselijk hierop dat geen ouderdom te oud is om te leren, en het geen schande is om beter (wijzer) te worden. De heidenen wilden als conservatieven zich vasthouden aan het veelgodendom. De eerste christenen zeiden verder dat het immers geen schande was om nu in andere en betere kleren rond te wandelen, dan de dierenvellen waarmee JHWH Adam en Eva voorzag. En ook dat het geen schande was om nu in huizen te wonen, daar onze voorouders in hutten, tenten en spelonken vertoefden. Vernieuwend bezig zijn is geen zonde.

Zo de priesters, zo het volk

Het kudde-instinct zit diep in ons mensen. Wij lijken veel op papagaaien die alles na-apen, zonder het zich diep bewust te zijn. Om aan deze dierlijke instincten te ontsnappen is een wonder. Slechts weinigen lijkt het gegeven te zijn zelfstandig te denken, en daar vanuit besluiten te nemen. Via media en andere middelen zijn wij mensen gemakkelijk te beïnvloeden. Daarvan maken demagogen en leidinggevenden gretig gebruik. Zij houden de mensen o.a. geestelijke zaken voor, die zij vervolgens op die wijze precies zo gaan beleven. Men hoort gedurig predikaties en voordrachten van zo en zo moet het, en dan komt het zo ook in de mensen op die wijze tot stand via suggestieve verbeelding. Men moet maar eens kijken wat suggestie kan bewerkstelligen bij de Rooms Katholieke mystici, die de stigmata vertonen. Zij leven de kruisdood zó diep in, zodat er bloed in hun handpalmen staat en in hun

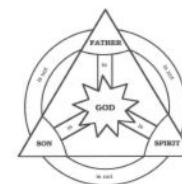

Padre Pio, stigmata

voeten, en op hun hoofd waar de doornenkroon zou hebben gezeten. Dit zijn geen fabels en is geen bedrog. Kijk eens op Internet via YouTube bij 'Shocking Stigmata Woman'.

Doordat wij mensen leven bij voorstellingen van de dingen uit de voor ons onzienlijke geesteswereld, is er heel veel verschil in opvattingen. Elk meent goede gronden te hebben voor zijn opvattingen en inbeelding. Ondanks alle goede bedoelingen zijn echter onze inbeeldingen en voorstellingen over het onzienlijke fout. Wij leven bij illusies, luchtkastelen, fata morgana's, hologrammen en hersenschimmen. Elke voorstelling die wij ons indenken over de wereld der geesten is fout, is absoluut zelfbedrog. Evenwel kunnen wij niet anders, daar ons derde oog verduisterd is, zie brochure 407-409, dan drogbeelden in ons oproepen die berusten op suggesties. Om een voorbeeld te noemen: wij worden opgebeld door een voor ons onbekend persoon. Zo te horen is het een vriendelijke zachte vrouwenstem, zonder buitenlands accent. In onze gedachten vormen wij ons een beeld van de persoon. Wij zien in onze gedachten een jonge flinke Hollandse vrouw voor ons, die aan de andere kant van de telefoon met ons staat te praten. De werkelijkheid is geheel anders. Aan de andere kant van de lijn staat een wat oudere donkerkleurige Afrikaanse man met een zachte stem, die in Nederland is geboren en perfect Nederlands spreekt. Wij hebben ons totaal vergist, door op het geluid af te gaan, zonder met de ogen te hebben waargenomen.

Op gelijke wijze zijn velen van ons christelijk opgevoed en van jongs af aan vertrouwd geraakt met het denkbeeld dat de Godheid uit een drie-eenheid zou bestaan. De Vader ziet men als een wat oude man, die een Zoon heeft voortgebracht zónder moeder. Deze zoon zou mens geworden zijn via een maagdelijke geboorte, bevrucht uit de heilige Geest. Dus een directe Gods-bevruchting. Deze zoon zou in Jezus mens zijn geworden. God zou dat zo gewild hebben, daar alle mensen hebben gezondigd. God zou kwaad zijn vanwege de zonden en wil ons daarvoor straffen. Die straf zou bestaan in het veroordelen tot de brandende hel, waar wij tot in alle

eeuwigheden zouden moeten blijven al tongkauwend, zonder enige hoop op lotsverbetering of redding. God zou wél een besluit hebben genomen, zelfs nog voordat er mensen en zonden waren, om willekeurig enkelen te zalig te verklaren. Deze enkelingen of uitverkorenen zouden naar de schitterende hemel mogen om aldaar God groot te maken. Alle anderen zouden rechtvaardig hun oordeel in de afgrijselijke hel hebben verdiend, waar zij door de duivel en zijn makkers tot in lengte van dagen zouden worden gekweld. God zou niet meer van Zijn besluiten zijn af te brengen.

Dat God bij Mozes van besluit veranderde is voor hen moeilijk te vatten, en dat God Zich laat verbidden zou volgens hen op een zwakke kant van het Goddelijke hart kunnen wijzen, Ezra 8:23.

God heeft ook niet verhinderd dat Adam en Eva zouden zondigen, hoewel Hij dat elders wél heeft verhinderd, n.l. toen de koning van Gerar Sara van Abraham had afgepakt, zie Genesis 20:

6 En God zeide tot hem in den droom: Ik heb ook geweten, dat gij dit in oprechtheid uws harten gedaan hebt, en Ik heb u ook belet van tegen Mij te zondigen; daarom heb Ik u niet toegelaten, haar aan te roeren.

God zou in Zijn raad besloten hebben om Zijn zoon te willen geven als losprijs en verzoening via bloedstorting ten bate voor de enkele uitverkorenen. De prijs zou door Jezus zijn betaald, en de kracht van dat bloed zou zo groot zijn dat wel 1000 werelden erdoor zouden verlost kunnen worden. Helaas, de

mensen willen niet het Gods-aanbod accepteren, dus zou God hen in het oordeel laten. Als keerzijde van het besluit der verkiezing is er de verwerping, waaruit blijkt dat God ook het heil van de verworpenen niet zou willen. God zou vanwege Zijn eer gekrenkt zijn door de zonde van Adam als verbondshoofd. Slechts via een afschuwelijk mensenoffer van Zijn zoon zou God herstel beogen. Hij zou Zijn wil en plan hebben laten opschrijven door mensen in de loop der eeuwen. Hun geschriften zouden door de vroege christelijke kerk (dus door Rome) zijn bijeen verzameld en tot één boek gemaakt, n.l. de Bijbel, bestaande uit 66 boeken. Dat boek zou van koft tot koft door de heilige Geest zijn

ingegeven, dus foutloos zijn. De christenen mochten en konden echter eeuwenlang geen kennis nemen van dit boek, alleen de geestelijken hadden toegang tot de inhoud van dit boek. De geestelijken gaven elk hun eigen visie aan de goegemeente door, en wel in de beeldende vormen van de kerkelijke dogma's en geloofsopvattingen. Zij kweekten bij het volk angst en vrees, smeerden hen schuld aan, hielden hen een hemel voor bij kerkelijke gehoorzaamheid, en een hel bij ongehoorzaamheid. Het volk volgde als blinde schapen hun kerkelijke leiders en leefde bij voorstellingen van het gehoorde. In de mooie kerken en immense kathedralen werd hen een voorsmaak gegeven van het hemelse, met afbeeldingen van de hel.

Alles draaide in het kerkelijke bedrijf om afbetaling van zonden. En, welk mens leeft er die niet zondigt? Dus liep het kerkelijk bedrijf gesmeerd! De mensen betaalden grif voor hun zonden om een plaats in de hemel te krijgen. Zekerheid heeft de christelijke kerk nooit kunnen en willen geven. Echter, hoe geheel anders is de ware God en hoe geheel anders vergeeft Hij onze zonden, zie brochure 477!

Hoe onjuist en misplaatst blijken alle kerkelijke dogma's en geloofsbelijdenissen te zijn. Het christelijke kerksysteem is op een heidens fundament gebouwd en kan deswege niet de waarheid voortbrengen. Wil men hier meer van weten, kijk dan eens op Internet en zoek wie de Franse pastoor Jean Meslier was (1664-1729), en hoe hij het in een boek bekende, dat pas na zijn dood geopend mocht worden, dat het christendom in alles fout en heidens was. In hoofdzaak is het christendom opgezadeld met vijf foutieve beelden:

1. Met een foutief Godsbeeld (drie-eenheid, Godheid van Jezus, etc)
2. Met een foutief zelfbeeld (erfzonde, onsterfelijke ziel, verkiezing en verwerping)
3. Met een foutief naastenbeeld (alle rassen van Noach, geen oog voor de verstrooide 12 stammen Israëls, als heidenen, etc.)
4. Met een foutief wereldbeeld (democratie, wereldrijken, geen oog voor de wederoprichting van het Koninkrijk met Israel)
5. Met een foutief beeld van het verleden en de toekomst (evolutie, zesduizend jaar, hemel/hel)

Zo lang als wij met deze foutieve (denk)beelden zitten hebben we een probleem, en het is niet mogelijk dit probleem op te lossen met dezelfde manier van denken waarmee het probleem is ontstaan. Wij zullen een nieuwe denkwijze moeten ontwikkelen die in overeenstemming is met de wil (wet of verbond) van JHWH, zoals aanbevolen wordt in de Psalmen 103:18 *Aan degenen, die Zijn verbond houden, en die aan Zijn bevelen denken, om die te doen.*

Verzoening

Wij dienen een goed begrip te vormen van de betekenis van het woord ‘verzoening’. Er kunnen met het woord ‘verzoening’ verschillende zaken zijn bedoeld. Algemeen heeft het woord verzoening te maken met het betalen van zoengeld, om de woede die is ontstaan door verongelijking te stillen met een vredeskus (zoen). Het gaat hierbij om het herstel van een geschonden relatie, het weer goed maken, vrede sluiten.

In de Westerse theologie heeft het begrip verzoening de betekenis gekregen van het blussen van Gods toorn (expiatio) over onze zondeschuld via een voldoeningsoffer (satisfactio).

In Oosterse kerken had het begrip ‘verzoening’ geen centrale rol van betekenis. Daar draaide alles om het Goddelijk herstel dat na het verval komt als een herleving uit de dood. Zoals na de winter het voorjaar herstel brengt in de dode natuur.

De Westerse kerk (Rome) stond onder invloed van het Romeinse rechtssysteem. Hierin speelt de angst voor het oordeel een grote rol. Verzoening is hier meer het herstel van de rechtsorde dan het herstel van een geschonden

Augustinus

verhouding. Men wil God gunstig stemmen via het mensenoffer van Jezus, zoals bedacht door Augustinus, wat later door Anselmus verder ontwikkeld is. Door de Reformatie werd deze verzoeningsleer nog weer verder geradicaliseerd, in de plaatsvervangende en vrij spraak door de verdienste van Jezus. Het gaat hierbij nog wel om verzoening, boete en

vergeving, maar dan wel via een nieuwe rolverdeling, die geheel tegengesteld is aan die van het Oude Testament.

In het OT is het JHWH die de zonden welke tegen Hem zijn begaan vergeeft na schuldbekenenis en bekering (dat is het offer van het hart).

In het NT is de vergoeding afhankelijk geworden van Jezus offerdood. Hierbij is God de benadeelde partij buiten de mens om, die Zelf verzoening bewerkt door Zijn zoon op te laten draaien voor wat wij zouden misdaan hebben. Hierin zien wij dan ook een totaal omgekeerde rol in de kwestie van de verzoening. In het NT is niet langer de mens verantwoordelijk, maar zorgt de geschonden God voor herstel van de relatie. De mens kan er deel aan krijgen door de verzoening met God door Jezus gelovig te aanvaarden.

In Jesaja 6:7 en 43:25 en andere gedeelten is het echter JHWH die zónder offers vergeeft en verzoent, zónder Jezus.

Verzoenen is de plicht van een mens, eerst met de naaste en daarna met JHWH, hetwelk zónder offers kan worden gedaan. Dat blijkt zelfs uit Lucas 18:13, waar de tollenaar het volgende bad: ‘O JHWH, wees verzoeningsgezind voor mij als overtreder’. Ook bij Paulus kan men niet terecht voor een toornig God die een mensenoffer vergt. Het Oud-Testamentische begrip ‘verzoenen’ heeft een totaal andere betekenis dan zoals het in de Westerse christelijke kerk wordt gehanteerd. Bijbels gezien wordt ons verzoening niet geschonken, maar is het de mens die verzoening doet. Vandaar de eis en opdracht zich met God te laten verzoenen. Wie zich met God verzoent in volkomen zelfovergave en erkenning van schuld, mag rekenen op vergoeding. Het is de opdracht uit Jeremia 3:13 dat wij onze ongerechtigheid dienen te kennen en ons bekeren. In Jeremia 4:11 staat de opdracht dat wij de voorhuid van ons hart dienen te besnijden. Zie ook Deuteronomium 30. Wij zien dan ook dat de verzoening niet van bloedige dieren- of mensenoffers afhankelijk is. Wij mensen zijn verantwoordelijke schepselen en dienen verzoenend actief te zijn, waarop de Goddelijke reactie van vergoeding tot stand komt.

De offerdienst van het Oude Testament wordt wel ‘het hart van de Bijbelse religie’ genoemd, aldus dr. W. Ten Boom in zijn boek ‘Oud-

Testamentische kernbegrippen', p.110. Hij schrijft dat wij westerlingen bij een offer denken dat God iets onmogelijk zwaars of groots van ons zou vragen, wat wij niet kunnen opbrengen, maar wat wij evenwel zonder verwijt vrijwillig zouden moeten brengen. Deze gedachte noemt Ten Boom heidens, door God met geschenken gunstig te willen stemmen. Het gaat immers helemaal niet bij het offeren erom wat wij kunnen aanbieden, maar om wat JHWH óns wil geven. Rijken zouden heel veel kunnen geven en zich daardoor kunnen inkopen bij God. Zo werkt het niet.

Offer is in het Hebreeuws korban, dat is een middel om te naderen. Korban is het intreebewijs om naar binnen te mogen gaan. Men mag naderen tot JHWH, die géén wraakgierige is, maar mild vergevend.

Verzoening en zonden zijn begrippen die bij elkaar horen. Zonden zouden binnen het christendom erfelijk zijn, wat o.a. door Augustinus is bedacht als 'peccatum originalis'. In het OT zijn zonden echter daden waarvoor de mens persoonlijk verantwoordelijk is. Bij en na Augustinus zijn zonden tot kenmerk (eigenschap) van ons bestaan gemaakt. Zonden kan men echter niet erven. Eigenschappen kan men erven, verworvenheden niet. De mens zou volgens Augustinus onmogelijk zijn zondeschild bij God kunnen afbetalen, zodat God er Zelf in moest voorzien om de mensen (uitverkorenen) te redden. Daartoe zou Hij Zijn zoon hebben laten kruisigen op een verschrikkelijke wijze, om via de door hem aangebrachte gerechtigheid de uitverkorenen deze toe te rekenen.

Wij zien hier dat het christelijke zondebegrip algeheel afwijkt van dat in het OT, waar zonde zoveel betekent als z'n doel missen, tekortschieten, misdrijving of misstap. Zonde is in het OT géén kenmerk van ons bestaan en niet overerfbaar. Verzoening is het herstellen van de geschonden relatie. Wanneer men iets offerde bood men JHWH niets aan om Hem tevreden te stellen, maar men naderde tot Hem. Het ging hierbij niet om het offerdier, maar om het gedrag van de zondaar, om diens bereidheid weer met JHWH in het reine te komen. Bij het naderen

tot JHWH gaat het om de volkomen zelfovergave van het hart aan JHWH, zoals beschreven in Deuteronomium 6:6 *En deze woorden, die ik u heden gebiede, zullen in uw hart zijn.* Het gaat om een besneden hart. Vanuit welke motivatie offeren wij? Het verschil is te zien bij Kaïn en Abel. Ook het grootste deel van de Israëlieten zocht het in uitwendig vertoon, in offerdiensten. Salomo gaf daarin nog een slecht voorbeeld door duizenden dieren te offeren bij de inwijding van zijn Hiramistische tempel. JHWH had geen behagen in al deze offeranden, zie Haggai 2:14,

Psalmen 51:16 (51-18) Want Gij hebt geen lust tot offerande, anders zou ik ze geven; in brandofferen hebt Gij geen behagen.

Jesaja 1:10 Hooft JHWH's woord, gij oversten van Sodom! neemt ter ore de wet onzes Gods, gij volk van Gomorra!

11 Waartoe zal Mij zijn de veelheid uwer slachtoffers? zegt JHWH; Ik ben zat van de brandoffers der rammen, en het smeer der vette beesten, en heb geen lust aan het bloed der varren, noch der lammeren, noch der bokken.

12 Wanneer gijlieden voor Mijn aangezicht komt te verschijnen, wie heeft zulks van uw hand geeist, dat gij Mijn voorhoven betreden zoudt?

13 Brengt niet meer vergeefs offer, het reukwerk is Mij een gruwel; de nieuwe maanden, en sabbatten, en het bijeenroepen der vergaderingen vermag Ik niet, het is ongerechtigheid, zelfs de verbodsdagen.

14 Uw nieuwe maanden en uw gezette hoogtijden haat Mijn ziel, zij zijn Mij tot een last; Ik ben moede geworden, die te dragen.

15 En als gijlieden uw handen uitbreidt, verberg Ik Mijn ogen voor u; ook wanneer gij het gebed vermenigvuldigt, hoor Ik niet; want uw handen zijn vol bloed.

16 Wast u, reinigt u, doet de boosheid uwer handelingen van voor Mijn ogen weg, laat af van kwaad te doen.

17 Leert goed te doen, zoekt het recht, helpt den verdrukte, doet den wees recht, handelt de twistzaak der weduwe.

18 Komt dan, en laat ons samen rechten, zegt JHWH; al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw, al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol.

19 Indien gijlieden willig zijt en hoort, zo zult gij het goede dezes lands eten;

Er is ook geen sprake van een Goddelijke gramschap of grimmigheid die uitgeblust moet worden. Dat heeft men in Psalm 85 wel willen lezen, maar dat staat er in werkelijkheid niet. Het denkbeeld van de kruisdood als offer om Gods toorn te stillen is afkomstig uit de heidenwereld, die ermee de goden gunstig wilden stemmen. Verzoening wordt in het OT door de zondaar als initiatiefnemer bewerkt, niet door God, noch door een middelaar. De zondaar kende zich diep schuldig en verootmoedigde zich, Lev. 16, Psalm 32, 51, waarop hij vergeving ontving. De versterking van de verbondsrelatie is door deze verzoening voorgoed hersteld en bedekt. Verzoenen = bedekken (kafar). In de Torah vinden wij geen abstracte voorstelling van zaken, en dat sprak de heidenen niet aan. De heidenen wilden iets zien, wilden een technische aanduiding eraan geven, vandaar hun godenbeelden.

Offerdiensten

Wegens gebrek aan kennis van het gebruik der offerdiensten, zijn er de vreemdsoortigste denkbeelden ontstaan in het christendom over offers, bemiddeling en verzoening. Wij zullen er hier wat dieper op ingaan. Offers werden reeds in de oudheid gebracht door allerlei volkeren, waarvan de mensen meenden dat zij in het krijt stonden bij de goden. Men meende zich te kunnen loskopen via een offer. Het mensbeeld wat men erop na hield bestond hieruit, dat het menselijk lichaam van vlees en bloed óók een ziel had. Het lichaam was sterfelijk, en de ziel zou onsterfelijk zijn. De sterfelijkheid van het lichaam schreef men veelal toe aan de zondeval van Adam. De ziel zou via een offer losgekocht kunnen worden. Het lichaam werd begraven na het sterven en verteerde zodat er niets van overbleef. Het ging hun dan ook om de ziel, want men meende dat het met de lichamelijke dood niet afgelopen kon zijn. De ziel zou belast zijn met directe zonden en erfzonden. Vanuit deze denkwereld heeft zich de latere offerdienst ontwikkeld. Men was bevreesd voor de goden, die het de mensen zouden betaald zetten. Men kende goede en wraakgierige goden. Er vonden rampen plaats, die men toeschreef aan de grimmige goden, maar er vonden ook mooie dingen

op aarde plaats, die aan de goede goden werden toegedicht. Men dacht er niet aan dat de dood een natuurlijke zaak was, daar de straf op de zonden de geestelijke dood inhield. Men zag zonde als een handeling, een rite, niet als een gedachtenvorm. Voor deze zonden bad men om vergeving. Men ging ertoe over zichzelf te kastijden, te vasten, zich te verminken en asceze. Sommigen verkozen armoe boven bezit. In het celibaat kwam vooral zelfverzaking tot uitdrukking. Het huwelijk zag men als een noodzakelijk kwaad, waarbij men Paulus tot voorbeeld had. Wanneer het latere christendom de raad van Paulus had opgevolgd, zou het snel uitgestorven zijn.

Offers dienden er dus toe om de goden gunstig te stemmen, om de zonden af te kopen. Men dacht dat de goden de geur van het offer lekker vonden, zodat het water tussen hun tanden stond en zij tevreden zouden zijn. Wierook diende eveneens

dit doel. De mensen aten vervolgens zelf het vlees van het offer op (ook de priesters), terwijl aan de goden het genot van de reuk werd gegeven. De goden zouden zich over de ziel ontfermen. Het eten van de offers noemde men een 'heilige maaltijd', waaruit de commune groeide, en later het avondmaal is ontstaan. Dat hier ook kannibalisme aan te pas kwam is alom bekend. De oermens dacht zich de goden in als zijn gelijken. Zelf had men honger en vond men mensenvlees bijzonder lekker, dus zouden de goden dat ook wel prefereren. Men wilde het allerbeste en lekkerste wat er was aan de goden geven, en er zelf ook van smullen. Dat was dus mensenvlees! Moeders aten hun eigen kinderen, om de krachten die zij tijdens de zwangerschap verloren waren, weer terug te ontvangen. Toen men de goden veel hoger dan zichzelf ging waarderen, moest alle mensenvlees aan de goden worden geofferd, en nam men zelf maar een heel klein stukje ervan. Op die wijze ontstond het sacrament. Het was bij heel veel volkeren een

religieuze gewoonte om mensen te offeren. De Bijbel verbiedt mensenoffers.

De oermensen waren weinig ontwikkeld en vertrouwden zichzelf en hun omgeving ter nauwernood. Hun goden waren mensvormig, onbetrouwbaar en grillig. Dat zag men af van de woeste natuur, waarachter men goden zag schuilgaan. Via offers onderhandelden zij met de goden over gezondheid en welvaren. Uit deze soort offerdiensten en maaltijden zijn de latere sacramenten ontstaan, die allen op magie en bijgeloof berusten. Het drinken van wijn is hierbij symbool van bloed, en het eten van witbrood is symbool van menselijk vlees. Paulus maakte gelukkig een eind aan deze valse voorstelling en stelde dat het mensenoffer in Jezus zijn

einddoel had bereikt en de Godheid tevreden was gesteld. Hiermee nam het kannibalisme een einde en werd de offermaaltijd tot een sacrament-cultus. In deze cultus blijft men ongelukkigerwijze wél volhouden dat het vergoten bloed onze verlossing moest brengen, wat nu in de wijn als symboliek wordt voorgesteld.

Men had JHWH niet begrepen, die Zijn vergevende liefde aan Israël had voorgesteld door de mensen erop te wijzen dat zij in de weg van berouw tot hem mochten naderen om vergeving, zónder offers. De Israëliet hoeft niet bevreesd te zijn voor onbewuste zonden. Bewuste zonden dienen wij zelf te belijden en zelf goed te maken. Bewuste zonden zijn immers overtredingen tegen JHWH en de naaste. Wij dragen een Godsbesef, wat de mogelijkheid schept om dingen te doen die niet naar Zijn wil zijn. In sommige volken leeft dit besef niet. Hen is ook de Wet niet gesteld. Ons als Israëlieten is het geven dat wij kunnen blozen, ons

kunnen schamen door ons bewust te zijn van schuld. Wij kunnen onze overtredingen inzien en bekennen, er afstand van nemen en ons bekeren. De offerdienst in Israël was dan ook antropocentrisch, op de mens gericht, vol symboliek. Er waren verschillende soorten offers.

Een olah is een brandoffer, wat zoveel betekent als opstijgen, dus een opstijgingsoffer. Het gaat hierbij dat de mens zich erdoor omhoog heft tot JHWH ter genezing, om herstel van de geschonden verbondsrelatie. Hier is het offer een middel tot toenadering, een presentatie die men met een vrolijk hart moest doen. Het bloed van offerdieren wijst op onze bloednood. Die bloednood bestaat uit onze aandrift of begeerte tot zaken die niet goed zijn volgens de Wet. Daardoor vervreemden wij van JHWH, en blijft over dat alleen in de weg van oprechte schuldbelijdenis herstel tot stand komt. De besprenging van het bloed vormde de kern van de offerande. Dat is het plengen of smijten van het bloed tegen het altaar. Dit symboliseerde dat de woeste bloedstroom in ons tot bedaren moest komen, gestild diende te worden. Dan verheugt zich JHWH in onze bevrijding en rust.

Vervolgens was er het dagelijkse (gedurige) offer. Dat was een oplevingsoffer. Er zijn duistere machten werkzaam in deze wereld, die ook in ons werkzaam kunnen zijn. De heidenen gaven namen aan deze duistere machten en zagen hen als goden, die vijandig gestemd waren. Het licht der zon was in de ogen der heidenen heerlijk, maar de donkerte van de nacht vreesden zij. Voor de Israëliet niet, want dan bracht hij een brandoffer tussen de twee avonden, met een spijsoffer. Hiermee drukte men uit dat JHWH héél het leven omvat en de aarde Hem toebehoort. Via het morgenoffer beleed de Israëliet dat zijn leven die dag niet afhankelijk was van de grillen der natuur, maar van JHWH. Deze offers hadden niets men zonde-uitdelging te maken (zonden die bewust zijn gedaan).

Het zond-offer, zoals in Leviticus 17:11 staat, waarbij het bloed verzoening zal doen voor de ziel, gaat over zonden die in onwetendheid zijn gedaan met betrekking tot het heiligdom van JHWH. Het gaat om onvrijwillige zonden die bij **vergissing of in onwetendheid** zijn gedaan, om afdwalingen, lees a.u.b. Leviticus 4:2, 13, 22 en 27. De priesters die

het dichtst bij JHWH stonden brachten het eerst een zondoffer, daar zij in het heiligdom bezig waren en op gemakkelijke wijze iets foutief zouden kunnen doen. Daarna bracht ook het volk een zond-offer.

Voor **tastbare delicten kon geen offer** worden gebracht, maar alleen voor zonden die in **onbedachtzaamheid** waren begaan, of zonden waarvan men zich achteraf bewust werd. Men kon onbedachtzaam een eed hebben uitgesproken, of men kon zonder het te weten iets van een dood aas hebben aangeraakt.

Voor tastbare delicten diende men zelf te boeten, daar deze zonden niet door offers konden worden uitgewist. Het is binnen het christendom dan ook een zeer grote misvatting dat men voor tastbare delicten een offer kon brengen, en dat daarmee vervolgens de kous af was. Nee, ieder mens is voor zijn eigen zonden verantwoordelijk. Men dient er zelf mee in het reine te komen bij JHWH en de naaste.

Heidense offerdiensten

Het schuldoffer gaat eveneens over de onbewuste afdwalingen (schachacha) en niet over tastbare delicten. Bij deze zonden is de mens er zich van bewust dat ze tot normverlaging leiden. De mens voelt zich echt schuldig. Het gaat hierbij niet om notoire zondaars en een volslagen boos hart, maar om het zich bewust worden van foutieve daden, die men ervoor nog als goed beschouwde. Ook kan het hier gaan over dingen die men voor eigen behoefte heeft gebruikt die de naaste of JHWH toekomen. Men dient alsdan schuld te belijden, het onrecht goed te maken, waarop JHWH vergeving belooft. Hij is genadig en barmhartig, gaarne vergevend en ontfermend. Hij is onze Redder, Heiland, Verlosser, Geneesheer, Koning en Herder.

In de offerdienst werd de zondaar de ergste vorm van zonden in het vergoten bloed voor ogen gesteld, wat door de priester werd opgevangen en tegen het altaar werd gesmaakt. De aanzetting tot zonden

komt vanuit het bloed, daar de ziel in het bloed is, d.w.z. de levenskracht. Die zijn zonden belijdt en laat, ontvangt barmhartigheid en vergeving. Dat zag de zondaar met eigen ogen, wanneer het offer werd verbrand, zodat er niets dan wat as overbleef. Het bloed op zich heeft geen enkele kracht om zonden te vergeven. Het gaat om het hart van de zondaar, die in volkomen overgave van zichzelf aan JHWH mag naderen. Het offeren zónder het hart blijft een ritueel zonder gevolgen.

Een citaat uit het boek van Dr. W. Ten Boom 'Oud-Testamentische kernbegrippen', p.114:

"Welnu, wij zien dan den offeraar staan voor het altaar en hij klaagt zijn zonden uit via het bloed dat daar ongeremd uit de wonden gutst. Hij kan het niet meer houden en moet machteloos dien bloedstroom den vrije loop laten. De nooden, smarten en zonden van de laatste weken, die hem naar het Heiligdom hebben gedreven, beleeft hij opnieuw. Het zou hem zeker tot wanhoop moeten voeren, maar daarvoor is in het huis des Heeren géén plaats, want God neemt juist onze zonden en nooden over. Ziet, hoe de priester nu naar voren komt en het bekken onder dien bloedstroom houdt. Met dat bekken betreedt hij den omloop van het altaar en hij werpt dit bloed tegen de vier altaarwanden. Dit is het hoogheilig moment, waarbij de mensch, die zijn schuld heeft beleden, voor 100% passief is en God voor 100% actief. Weet gij, o zondaar, met uw bloednood geen raad? Hier is hulp en raad! God vangt uw nooden op, God stuit de wilde vaart van uw hartstochten. Hij ondervangt den ijdel stroom van uw zinnelijkheid.

Wat nu gebeurt, is het schoonste en beste wat het Heiligdom te geven heeft aan den verloren zondaar. Zijn zonden worden opgevangen en verzoend. Let wel: God wordt niet verzoend door het offer, zoals dit bij den heiden geschiedt, die de godheid met zijn gaven paait, maar God is het subject en de zonde het object. God verzoent de zonden! Verzoenen is in de oorspronkelijke bijbeltaal een vorm van het werkwoord 'kaphar', dat betekent: bedekken. Zoals de bedekkende hand de gloed van de kaars dooft, zoo bluscht God onzen wilden zinnebrand. Zoo roept Hij een heilig rustpunt toe aan de angsten, die ons als een golfzee voortjagen".

Samenvatting

Volgens de leer der christelijke kerk is het Nieuwe Testament geschreven voor de zogenaamde 'nieuwe bedeling'. Het Oude Testament -de naam zegt het al- zou verouderd zijn en vervuld. Jezus zou gekomen zijn om de Wet te vervullen, in de zin van 'eraan voldoen', zodat de Wet nu niet meer zou gelden. Zulks berust op een grote misvatting. Het gaat in het zogenaamde Oude Testament om de vrede met JHWH, het herstel van een geschonden verbondsrelatie, het vernieuwen van het stenen hart in een vlees hart, ergo, het gaat om de verzoening en vergeving van zonden, om de gehoorzaamheid aan Zijn wil, waaraan de belofte van welzijn en zegen verbonden is. Hoe JHWH deze zaak tot stand doet komen en de mens ervan bewust maakt, hebben wij gezien in deze brochure. Dat is niet door middel van offers en bloed, maar door de mens zelf zijn verantwoordelijkheid te laten opnemen voor zijn daden, en zich voor misdaden en zonden met God dient te laten verzoenen. In het N.T. zien wij dat de rollen omgedraaid zijn. Daar zou God zelf voor de verzoening gezorgd hebben, via een bloedig mensenoffer van Zijn zoon. Dat dient men gelovig aan te nemen als de 'blijde boodschap'. Jezus zou de 'gekruisigde God' zijn, de God die Zichzelf voor de redding van enkele mensen zou hebben laten vermoorden.

Het O.T. wordt gezien onder de noemer 'de Wet', en het N.T. ziet men als 'het Evangelie'. Die twee ziet men als tegenstellingen. Hieruit zou blijken dat het O.T. géén blijde boodschap zou bevatten, alleen maar een zwaar juk van plichtplegingen. Het N.T. zou bevrijding inhouden van de Wet, als of die niet meer van kracht is. Helaas, hoe heeft men het aldus kunnen bedenken!

Het O.T. zou een grimmige en vertoornde God te zien geven, die de hele mensheid platwalst en naar de verdoemenis zendt als er niet aan Zijn rechten zou worden voldaan. Dat kan men duidelijk lezen in de eerste zondagen van de Heidelbergse Catechismus. Het gaat hier bij verzoening niet erom dat de toornige God afbetaald wordt door een offer van de grote Godszoon, maar dat de mens zich met God verzoend en zich ervan bewust wordt een Godszoon te zijn, een gezalfde of

Christos. Het draait alles om de bewustwording van het 'vaderschap' van JHWH en de broederschap van wetsgetrouwen.

Het N.T. zou de keerzijde van deze God laten zien, maar nu bevredigt doordat Hij Zijn zoon de aller afschuwelijkste kruisdood zou hebben laten sterven, om daarin Zijn recht haar loop te laten hebben. Alnu zou deze God Zijn liefde demonstreren aan zondaren die geloof stellen in het aangebrachte rantsoen van Jezus, buiten de Wet om en buiten de

verantwoordelijkheid van de mensen om. God Zelf zou tevens door deze actie van Zijn zoon een metamorfose hebben ondergaan. In het O.T. was Hij degene die Israël verkoren had tot Zijn Zoon en Knecht, en wilde Hij met géén andere volkeren handelen, Deuteronomium 7:6-7, dus racistisch en willekeurig van aard. In het N.T. zou Hij ineens alle mensen en volkeren tot Zijn schapen rekenen, althans wie uit alle volkeren in Jezus zou geloven. De anderen zouden evenwel verworpen blijven. JHWH is het verbond met Israël aangegaan, opdat het volk

tot een voorbeeldfunctie zal dienen voor de andere volkeren

Citaat van William Branham (USA) over de Wet: in deel 64, nr. 46:

"Niet de wet. De wet was voor de Joden, jaren geleden. Vandaag bevinden we ons in de sferen van genade, en wij leven boven de wet. Iemand die onder genade leeft, heeft geen wet. Er is geen wet bij genade. Dus zolang ik in Christus ben, ben ik vrij van de wet. Ik sta boven de wet, omdat ik in Zijn genade ben."

De toon van de misvatting van veel christenen is met bovengenoemd citaat gezet. De christen is niet zonder de Wet (Torah). Ook Paulus zegt dat hij de Wet niet te niet doet, maar juist bevestigd, zie Romeinen 3:31. Wij zien dat veel christenen het in hogere sferen zoeken, waar ze boven de wet uit zweven, om uiteindelijk te belanden in niemandsland. Er waren ook eerste christenen te Jeruzalem -de Ebionieten- die niet geloofden wat Paulus zei.

Wie echter wil blijven geloven in het offer van Jezus, mag dat op eigen verantwoording doen, maar moet daarbij wel bedenken dat JHWH géén afschuwelijk mensenoffer eiste ter vergeving van onze overtredingen. Zij moeten bedenken dat Jezus -zoals Hij ons als historisch wordt voorgeschilderd in de evangeliën- in het geheel de Wet van JHWH niet heeft ontkracht of ter zijde heeft geschoven, Mattheus 5:18. Hij heeft, zoals het opgetekend staat in de Evangeliën, ons een voorbeeldig leven voorgeleefd in overeenstemming met de Wet. De Wet is het Verbond van JHWH met Zijn volk Israël. Hij heeft Zijn leven -volgens de evangeliën- als een offer gegeven in gehoorzaamheid aan het ideaal van God voor ons, zodat wij in Hem een voorbeeld zouden hebben hoe wij dienen te leven. Hij heeft via Zijn leven getoond dat de mens zich met God kán, ja móet verzoenen, door zich te houden aan Gods Wet (verbond). Dus niet God verzoend ons via Jezus, maar in dit geval is Jezus voorbeeld hoe wij ons met God dienen te verzoenen, net zo als dat in het zogenaamde Oude Testament eraan toe ging.

Wanneer men Jezus als historisch en als verlosser wil blijven zien, dan is evenwel de religie van hem de meest bevrijdende die er ooit was. Hij brak immers met alle foute tradities en dogma's. Hij riep de mens op om zijn hoogste idealen zélf te verwezenlijken, nl. door als zonen van JHWH volmaakt te zijn zoals de hemelse Vader volmaakt is, (Bergrede).

Bij de eerste christusculten die in de Christusmythe geloofden had de 'dood' van Jezus de volgende betekenis: Zij geloofden wat Paulus schrijft in 1Corinthe 15:1-3, dat Jezus voor onze zonden gestorven was. In dat 'sterven voor' wordt verwezen naar het martelaarsschap. Zijn 'dood' had volgens hen ten doel om voor de gemeenschap (de cultus) iets positief te betekenen, en dat doel hield verband met de 'zonden'. De martelaar verdedigde door zijn dood de gemeenschap. Het zondebegrip dat men had was totaal anders dan wij dat hanteren. Hun opvatting over 'zonden' heeft totaal niets te maken met wat wij er nu onder verstaan,

alsmede wat wij onder verzoening en schuld verstaan. Bij hen betekende 'zonden' binnen de cultus, dat er waren in de groep of erbuiten die zich niet gedroegen overeenkomstig de Torah. Zonden is hier het veronachtzamen van de voorschriften van JHWH. Het gaat hier om de levenswandel die afwijkt van de regels van het verbond van JHWH. Zonden en zondaren was een soortaanwijzing, voor hen die niet leefden naar de voorschriften. Het ging hun hierbij niet om allerlei andere overtredingen, die door ons zonden worden genoemd. Wie wél naar de regels wandelde werd een gezalfde genoemd, een Christos, dat wil zeggen dat zulk één goed bevonden werd door JHWH voor Zijn dienst in toewijding.

Alles draait om één en dezelfde zaak, nl. de vernieuwing van ons hart om vrede met JHWH te verkrijgen. Die ene zaak wordt onder verschillende benamingen in het O.T. en ook in het N.T. genoemd. Ook zijn er onder de vele christelijke en niet christelijke kerken, stromingen en groeperingen mensen die allen spreken over deze éne grote zaak, maar dan elk op zijn eigen wijze. Dat maakt het voor vele eenvoudige mensen dikwijls moeilijk om elkaar te verstaan. Wanneer men niet hetzelfde gebekt is, men niet dezelfde eigen terminologie bezigt, dan neemt men al spoedig afstand van de ander. De eerste christenculten maakten de grote fout -mogelijk met opzet- door te proberen hun evangelieboodschap naadloos aan te laten sluiten op de joodse theologie. Dit is duidelijk te zien in de christelijke leer van de verzoening door voldoening. Op deze wijze wilde men het evangelie aanvaardbaar maken voor de ongelovige joden, wat nagenoeg nooit de gewenste uitwerking had.

God is liefde, wat uit het O.T. veelvuldig blijkt. Hij is geen wraakgierige straffende God. Het is de mens zelf, wij mensen, die door onze afwijkingen van Zijn wil, het schenden van Zijn verbond, de plagen over ons uitroepen die gevolgen zijn van ons foutieve handelen. JHWH eist geen hoge bekeuring als wij door rood licht rijden. Hij houdt ons slechts voor, dat indien wij door rood licht rijden wij zo goed als

zeker tegen andere onschuldigen opbotsen, wat een fatale afloop kan hebben. We schaden onszelf én anderen erdoor. JHWH toont dat bij gehoorzaamheid aan Zijn wil onze weg in vrede zal zijn, ook al lijkt in onze huidige goddeloze wereld het tegendeel. JHWH heeft ons welzijn voor ogen, en heeft ons zelfverantwoordelijkheid gegeven hoe wij zullen leven en handelen. JHWH ‘bezoekt’ wel de afwijking, in de zin van dat de mens zelf oogst wat hij zaait. Spreuken 22:8 Die onrecht zaait, zal moeite maaien; Hosea 10:12 Zaait u tot gerechtigheid, maait tot weldadigheid;

Deuteronomium 5:6 Ik ben JHWH, uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis uitgeleid heb.

7 Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben.

8 Gij zult u geen gesneden beeld maken, noch enige gelijkenis, van hetgeen boven in den hemel, of onder op de aarde is; of in het water onder de aarde is;

9 Gij zult u voor die niet buigen, noch hen dienen; want Ik, JHWH, uw God, ben een ijverig God, Die de misdaad der vaderen bezoek aan de kinderen, en aan het derde, en aan het vierde lid dergenen, die Mij haten;

10 En doe barmhartigheid aan duizenden dergenen, die Mij liefhebben, en Mijn geboden onderhouden.

11 Gij zult den Naam van JHWH, uws Gods, niet ijdelijk gebruiken; want JHWH zal niet onschuldig houden dengene, die Zijn Naam ijdelijk gebruikt.

12 Onderhoudt den sabbatdag, dat gij dien heiligt; gelijk als JHWH, uw God, u geboden heeft. Etc. etc.

Deuteronomium 7:9 Gij zult dan weten, dat JHWH, uw God, die God is, die getrouwe God, welke het verbond en de weldadigheid houdt dien, die Hem liefhebben, en Zijn geboden houden tot in duizend geslachten.

Advies: Het is absoluut noodzakelijk dat men studie maakt van de begintijd van het christendom. Tevens dat men onderzoekt hoe bepaalde woorden en begrippen in die tijd functioneerden, welke lading deze

droegen. Wij geven een aantal boeken op die informatie verstrekken over hetgeen wij in deze brochure voorstaan.

Bronnen:

Dr. H.B. Kossen; Op zoek naar de historische Jezus (bij A. Schweitzer)

Dr. P. vd Gennip; Het offer, aspecten van een vorm

Dr. H. Wiersinga; De verzoening

Prof. B.L. Mack; De verloren woorden van Jezus. En: Wie schreven het NT werkelijk?

I. Finkelstein & A. Silberman; De Bijbel als mythe

Dr. P. van 't Riet; Christendom à la Jezus

Hall Caine; Het leven van Jezus

Jakob Boehme; Levend in de eenvoud van Christus

J. v. Rijckenborgh; De komende nieuwe mens

Timothy Freke & Peter Gandy; De Myterieuze Jezus. En: De lachende Jezus.

Dr. T. Harpur; De ‘heidense’ Jezus

B. Moerland; Montségur, over de Katharen

L. Fransen; het evangelie van Isis

Prof. L. Smits; Bewustwording

Dr. C. Den Heijer; De Messiaanse weg. En: Van Jezus naar Christendom.

Dr. W. Schenk; Duivenlengeloof en Beeldenstorm

E. de Boer; De geliefde discipel (Maria Magdalena)

Karen Armstrong; De Bijbel. En; Mythen

Het Urantia boek

Het Verbondsboek, M. Wetberg

Dr. Jakob Slavenburg; Valsheid in Geschriften

Dr. v.d. Bergh v. Eysinga; Het Christus-mysterie

Dr. H.M. Kuitert; Jezus nalatenschap van het christendom

Wilfried Hensen; Christus ervaring

A.P.vd Beld; Moest Jezus sterven?

Paul Barnett; Historische zoektocht naar Jezus

Dr. E.L. Smelik; Vergelden en Vergeven

Dr. P. Wansink; Irenaeus en het Oude Testament

Dr. Thijs Rutten; Augustinus, mystiek

Dr. J. van Schaik; Unde Malum, vanwaar het kwaad, manicheeërs en katharen

dr. J.H. Stema; Christus' offer bij Paulus

Dr. J.J. van As; Skuldbelijdenis en genadeverkondiging in de Oud Testament

Dr. W. Ten Boom; Bloed en Vuur. En: Kernbegrippen Oud Testament

F.J. Pop; Bijbelse woorden en hun geheim

Uit de berijmde Psalmen 103:

*Maar Jahweh's gunst zal over die Hem vrezen
in eeuwigheid altoos dezelfde wezen
Zijn trouw rust zelfs op 't late nageslacht
dat Zijn verbond niet trouweloos wil schenden
noch van Zijn Wet afkerig d' oren wenden
maar die naar eis van Gods verbond betracht*